

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL ATHANASIOS RANTOS
prezentate la 6 iunie 2024¹

Cauza C-255/22 P

**Orlen S.A., fosta Polski Koncern Naftowy Orlen S.A.,
fosta Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.,
împotriva**

Comisiei Europene

„Recurs – Concurență – Articolul 102 TFUE – Articolul 54 din Acordul privind SEE – Abuz de poziție dominantă – Piețe ale gazelor naturale din Europa Centrală și de Est – Articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 – Decizie a Comisiei care conferă caracter obligatoriu angajamentelor individuale propuse de o întreprindere – Acțiune în anulare – Caracterul adecvat al angajamentelor în raport cu preocupările legate de concurență identificate în comunicarea privind obiecțiunile – Natura controlului instanței Uniunii – Renunțarea de către Comisie la impunerea unor angajamente privind anumite preocupări inițiale – Obligația de motivare – Obiectivele politicii energetice a Uniunii – Articolul 194 TFUE – Principiul solidarității energetice – Aplicabilitate”

I. Introducere

1. Prin prezentul recurs, Orlen S.A. (denumită în continuare „Orlen” sau „recurenta”), succesoare în drepturi a Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 2 februarie 2022, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo/Comisia (Angajamente ale Gazprom) (T-616/18, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2022:43), prin care această instanță a respins acțiunea având ca obiect anularea Deciziei C(2018) 3106 final a Comisiei din 24 mai 2018 referitoare la o procedură inițiată în temeiul articolului 102 TFUE și al articolului 54 din Acordul privind SEE (cazul AT.39816 – Aprovizionarea în amonte cu gaze naturale în Europa Centrală și de Est)² (denumită în continuare decizia în litigiu”). Această decizie a conferit caracter obligatoriu angajamentelor prezentate de Gazprom PJSC și de Gazprom export LLC (denumite în continuare, împreună, „Gazprom”) și a încheiat procedura administrativă desfășurată de Comisie, care a examinat, în raport cu interzicerea abuzurilor de poziție dominantă enunțată la articolul 102 TFUE, conformitatea anumitor practici ale Gazprom care afectează sectorul gazelor naturale în anumite țări din Europa Centrală și de Est (denumite în continuare „țările din ECE”), și anume în Bulgaria, în Republica Cehă, în Estonia, în Letonia, în Lituania, în Ungaria, în Polonia și în Slovacia.

¹ Limba originală: franceza.

² JO 2018, C 258, p. 6. Versiunea consolidată a deciziei Comisiei (disponibilă numai în limba engleză) este disponibilă la următoarea adresă: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39816/39816_10148_3.pdf

2. În paralel, un recurs incident, prin care se urmărește de asemenea anularea hotărârii atacate, a fost introdus de Overgas Inc., intervenientă în primă instanță în susținerea Orlen (denumită în continuare „intervenienta” și „recurenta din recursul incident”).

3. Prezenta cauză dă Curții ocazia de a-și dezvolta jurisprudența referitoare la contenciosul determinat de deciziile care conferă unor angajamente caracter obligatoriu pentru întreprinderi în temeiul articolului 9 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003³. Deși această cauză ridică problema deja cunoscută de Curte privind controlul jurisdicțional al deciziilor adoptate de Comisie în materia dreptului concurenței și în special în temeiul acestui articol 9, în lumina principiului proporționalității, ea ridică de asemenea probleme mai inedite, pe de o parte, privind conformitatea unei decizii adoptate pe baza articolului 9 menționat cu principiul solidarității energetice prevăzut la articolul 194 TFUE și, pe de altă parte, privind normele procedurale care reglementează conținutul comunicărilor privind obiecțiunile, în special cu privire la eventuala lipsă a motivării în ceea ce privește renunțarea la una sau mai multe obiecțiuni în cursul procedurii care conduce la adoptarea unei decizii în temeiul aceluiași articol 9.

4. În conformitate cu solicitarea Curții, prezentele concluzii se vor concentra asupra analizei celui de al treilea aspect al primului motiv, precum și a celui de al doilea și a celui de al treilea motiv de recurs, care privesc în esență cele două problematice menționate mai sus. Prezentele concluzii vor aduce de asemenea câteva precizări cu privire la interpretarea noțiunii de „eroare vădită de apreciere” care se află în centrul primului aspect al celui de al treilea motiv de recurs, precum și al celui de al doilea motiv al recursului incident.

II. Cadrul juridic

5. Articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, intitulat „Angajamente”, are următorul cuprins:

„Atunci când Comisia intenționează să adopte o decizie care impune încetarea încălcării, iar întreprinderile propun angajamente pentru a răspunde preocupărilor exprimate de Comisie în evaluarea sa preliminară, Comisia poate, printr-o decizie, să facă respectivele angajamente obligatorii pentru întreprinderi. O astfel de decizie poate fi adoptată pe o durată determinată și poate concluziona că nu mai există motive pentru acțiunea Comisiei.”

III. Istoricul litigiului

6. Istoricul litigiului, precum și conținutul deciziei în litigiu sunt prezentate la punctele 1-36 din hotărârea atacată și, în scopul prezentelor concluzii restrânse, pot fi rezumate după cum urmează.

³ Regulamentul Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101] și [102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167).

A. Procedura administrativă

7. În perioada cuprinsă între anii 2011 și 2015, Comisia a adoptat mai multe măsuri în vederea investigării funcționării piețelor gazelor naturale în Europa Centrală și de Est. În special, în temeiul articolelor 18 și 20 din Regulamentul nr. 1/2003, ea a adresat solicitări de informații diferitor actori de pe piață, printre altele Gazprom și unora dintre clienții săi, printre care și recurenta, și a efectuat inspecții, inclusiv în incintele acesteia din urmă în cursul anului 2011⁴.

8. În acest cadru, la 31 august 2012, Comisia a inițiat în mod formal o procedură în vederea adoptării, în conformitate cu articolul 11 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1/2003 și cu articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 773/2004⁵, a unei decizii în temeiul capitolului III din Regulamentul nr. 1/2003.

9. La 22 aprilie 2015, în conformitate cu articolul 10 din Regulamentul nr. 773/2004, Comisia a trimis Gazprom o comunicare privind obiecțiunile (denumită în continuare „CO”), în care aceasta a ajuns la concluzia preliminară că Gazprom ocupa o poziție dominantă pe piețele naționale de furnizare de gaze naturale angro în amonte în țările din ECE în cauză și abuza de această poziție prin aplicarea unei strategii anticoncurențiale pentru a fragmenta și a izola aceste piețe și, astfel, pentru a împiedica fluxul liber de gaze naturale în aceste țări, cu încălcarea articolului 102 TFUE.

10. Potrivit Comisiei, strategia Gazprom acoperea trei seturi de practici anticoncurențiale care afectau clienții săi din țările din ECE în cauză și contractele lor încheiate cu aceasta.

11. În primul rând, Gazprom ar fi impus restricții teritoriale în cadrul contractelor sale de furnizare de gaze naturale încheiate cu angroșiști, precum și cu anumiți clienți industriali din țările din ECE în cauză, restricții care ar rezulta din clauze contractuale, care interzic exportul în afara teritoriului de livrare sau care impun utilizarea într-un anumit teritoriu a gazelor naturale furnizate. În plus, Gazprom ar fi utilizat alte măsuri care împiedică fluxurile transfrontaliere de gaze naturale.

12. În al doilea rând, aceste restricții teritoriale ar fi permis Gazprom să aplice o politică tarifară neloială în cinci dintre țările din ECE în cauză, și anume Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania și Polonia, impunând prețuri excesive în măsura în care ar fi fost semnificativ mai ridicate decât nivelul costurilor sale sau al anumitor prețuri considerate ca fiind prețuri de referință.

13. În al treilea rând, în ceea ce privește Bulgaria și Polonia, Gazprom ar fi condiționat furnizările de gaze naturale de obținerea anumitor asigurări, din partea angroșiștilor, referitoare la infrastructuri de transport de gaze naturale. Aceste asigurări ar fi privit, pe de o parte, investiții realizate de angrosistul bulgar în proiectul de gazoduct South Stream și, pe de altă parte, acceptarea de către angrosistul polonez, și anume recurenta, a consolidării controlului Gazprom asupra gestionării tronsonului polonez al gazoductului Yamal, unul dintre principalele gazoducte de tranzit din Polonia (denumite în continuare „obiecțiunile Yamal”).

⁴ Procedura administrativă corespunzătoare acestei investigații a fost înregistrată sub referința „Cazul AT.39816 – Aprovizionarea în amonte cu gaze naturale în Europa Centrală și de Est” (denumit în continuare „cazul AT.39816”).

⁵ Regulamentul Comisiei din 7 aprilie 2004 privind desfășurarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor [101] și [102 TFUE] (JO 2004, L 123, p. 18, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 242).

14. La 29 septembrie 2015, Gazprom a răspuns la CO contestând preocupările exprimate de Comisie în materie de concurență, iar ulterior a fost ascultată, în conformitate cu articolul 12 din Regulamentul nr. 773/2004, în cadrul unei audieri care a avut loc la 15 decembrie 2015. La 14 februarie 2017, deși a continuat să conteste preocupările în materie de concurență care figurează în CO, Gazprom a prezentat, în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003, un proiect formal de angajamente (denumite în continuare „angajamentele inițiale”) care a fost precedat de propuneri informale de angajamente.

15. La 16 martie 2017, pentru a obține observațiile părților interesate cu privire la angajamentele inițiale, Comisia a publicat, în temeiul articolului 27 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003, o comunicare ce conține un rezumat al cazului AT.39816, precum și conținutul esențial al angajamentelor inițiale.

16. La 15 martie 2018, după primirea versiunilor neconfidențiale ale observațiilor părților interesate cu privire la angajamentele inițiale, Gazprom a prezentat un proiect modificat de angajamente (denumite în continuare „angajamentele finale”).

17. La 24 mai 2018, Comisia a adoptat decizia în litigiu, la care au fost anexate angajamentele finale. Prin această decizie, a aprobat și a conferit caracter obligatoriu angajamentelor respective și a încheiat astfel procedura administrativă concluzionând că nu se mai impunea să acționeze în ceea ce privește practicile potențial abuzive identificate inițial în CO.

B. Cu privire la decizia în litigiu

18. Prin decizia în litigiu, Comisia a prezentat mai întâi o evaluare preliminară a practicilor Gazprom, înainte de a prezenta angajamentele inițiale, rezultatele testului de piață, precum și angajamentele finale. Ea a expus în continuare evaluarea angajamentelor finale și motivele care au determinat-o să le considere satisfăcătoare în raport cu preocupările sale în materie de concurență.

1. Cu privire la evaluarea preliminară a practicilor în cauză

19. În primul rând, în ceea ce privește evaluarea preliminară a practicilor în cauză, în secțiunea 4 din decizia în litigiu, Comisia a definit ca fiind piețe relevante piețele naționale de furnizare de gaze naturale angro în amonte. În această privință, ea a constatat de asemenea că Gazprom ocupa o poziție dominantă pe piețele relevante din țările din ECE în cauză.

20. Potrivit Comisiei, este posibil ca Gazprom să fi abuzat de poziția sa dominantă, cu încălcarea articolului 102 TFUE, aplicând o strategie anticoncurențială prin care urmărea să împiedice fluxul liber de gaze naturale în țările din ECE în cauză și, astfel, să izoleze piețele relevante din aceste țări. Mai precis, ea a considerat că această strategie acoperea trei seturi de practici anticoncurențiale care corespundeau în esență preocupărilor în materie de concurență identificate în CO⁶.

21. În ceea ce privește obiecțiunile Yamal, deși, în cadrul testului de piață, unele dintre părțile interesate au subliniat lipsa unor angajamente care să remedieze aceste obiecțiuni, Comisia a apreciat, în considerentul (138) al deciziei în litigiu, că, după ce a investigat suplimentar, preocupările sale preliminare în materie de concurență nu au fost confirmate. Pe de o parte, ea a

⁶ A se vedea punctele 10-12 din prezentele concluzii.

arătat că Oficiul de Reglementare în Domeniul Energiei din Polonia a concluzionat că operatorul de sistem independent al tronsonului polonez al gazoductului Yamal exercita un control decisiv asupra deciziilor în materie de investiții referitoare la acest tronson, precum și asupra punerii lor în aplicare și că Gazprom nu era în măsură să blocheze deciziile privind acest gazoduct. Pe de altă parte, Comisia a subliniat caracterul interguvernamental al relațiilor dintre părțile active în sectorul gazelor naturale din Polonia, în special în ceea ce privește construirea și gestionarea tronsonului polonez al gazoductului Yamal, și a concluzionat că este posibil ca această împrejurare să fi determinat, într-o mare măsură, comportamentul părților în cauză.

2. *Cu privire la conținutul angajamentelor finale*

22. În al doilea rând, în ceea ce privește conținutul angajamentelor finale, anexate la decizia în litigiu, care trebuie să răspundă preocupărilor Comisiei în materie de concurență, acestea pot fi rezumate după cum urmează.

23. *Primo*, în ceea ce privește angajamentele care vizează preocupările referitoare la restricțiile teritoriale, Gazprom s-a angajat mai întâi în esență să înlăture din contractele de furnizare de gaze naturale încheiate cu clienții săi stabiliți în țările din ECE în cauză toate dispozițiile care, în mod direct sau indirect, interziceau sau împiedicau fluxul liber al gazelor naturale între aceste țări. În plus, pentru a permite un flux de gaze naturale între, pe de o parte, Bulgaria și țările baltice și, pe de altă parte, celelalte țări din ECE, în pofida izolării infrastructurii celor dintâi, Gazprom s-a angajat să adopte măsuri pentru a acorda clienților în cauză posibilitatea de a solicita ca toate sau o parte din volumele lor contractuale de gaze naturale furnizate la anumite puncte de livrare din Ungaria, din Polonia și din Slovacia să fie furnizate la un alt punct de livrare din Bulgaria sau din țările baltice. În urma testului de piață, în angajamentele finale, Gazprom și-a consolidat printre altele propunerea referitoare la modificarea punctelor de livrare.

24. *Secundo*, în ceea ce privește angajamentele care vizează preocupările în materie de prețuri, Gazprom s-a angajat să introducă noi clauze sau să le modifice pe cele existente în contractele încheiate cu clienții săi în cauză din Bulgaria, din Estonia, din Letonia, din Lituania și din Polonia.

25. *Tertio*, în ceea ce privește angajamentele care vizează preocupările în materie de concurență referitoare la condiționarea aprovizionării cu gaze naturale la un anumit preț de obținerea din partea angrosistului bulgar a unei asigurări privind investiții în proiectul de gazoduct South Stream, Gazprom s-a angajat să permită partenerilor bulgari implicați în respectivul proiect să se retragă din el fără a angaja răspunderea civilă a acestora și fără a recupera reducerile la prețurile gazelor naturale pe care le-a acordat în schimbul participării lor la proiectul menționat.

3. *Cu privire la evaluarea și la punerea în aplicare a angajamentelor finale*

26. În al treilea și ultimul rând, în ceea ce privește evaluarea și punerea în aplicare a angajamentelor finale indicate în decizia în litigiu, Comisia a concluzionat în esență că angajamentele finale sunt eficace și necesare, fără a fi disproporționate, pentru a răspunde preocupărilor sale în materie de concurență, precizând în același timp că a ținut seama, în această privință, de evoluțiile de pe piețele gazelor naturale după notificarea CO. Prin urmare, Comisia a decis să confere caracter obligatoriu angajamentelor finale, în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003.

C. Cu privire la plângerea referitoare la obiecțiunile Yamal

27. În paralel cu procedura administrativă inițiată de Comisie care a condus la adoptarea deciziei în litigiu, la 9 martie 2017, recurenta a depus, în temeiul articolului 5 din Regulamentul nr. 773/2004, o plângere prin care denunța pretinse practici abuzive din partea Gazprom⁷. Aceste practici, care coincideau în mare parte cu preocupările în materie de concurență deja expuse în CO, includeau printre altele afirmații referitoare la abuzuri săvârșite de Gazprom legate de tronsonul polonez al gazoductului Yamal.

28. Considerând că decizia în litigiu a oferit un răspuns la preocupările recurente și că decizia respectivă ținea seama de observațiile prezentate de aceasta în cadrul testului de piață realizat în cazul AT.40497, Comisia a adoptat, la 17 aprilie 2019, Decizia C(2019) 3003 final referitoare la o respingere a plângerii (cazul AT.40497 – Prețul polonez al gazelor naturale).

29. La 25 iunie 2019, recurenta a introdus o acțiune la Tribunal împotriva acestei decizii de respingere a plângerii sale, înregistrată sub numărul T-399/19.

IV. Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

30. Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 15 octombrie 2018, recurenta a solicitat anularea deciziei în litigiu. În susținerea acțiunii formulate, ea a invocat șase motive întemeiate în esență, în ceea ce privește primele trei motive, pe încălcarea articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 coroborat cu articolul 102 TFUE și a principiului proporționalității, întrucât Comisia ar fi săvârșit o eroare vădită de apreciere prin acceptarea unor angajamente finale insuficiente și inadecvate și, în ceea ce privește al patrulea motiv, pe încălcarea articolului 194 alineatul (1) TFUE coroborat cu articolul 7 TFUE, întrucât decizia în litigiu ar fi contrară obiectivelor politicii energetice a Uniunii, iar Comisia nu ar fi ținut seama de efectul negativ al acestei decizii pe piața europeană de furnizare de gaze naturale. Al cincilea motiv privea discriminarea operată de Comisie între clienții Gazprom activi în statele membre din Europa Occidentală și cei activi în țările din ECE în cauză. Al șaselea motiv privea încălcarea de către Comisie a obiectivului prevăzut la articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003, precum și a limitelor competențelor sale în gestionarea procedurii administrative.

31. La 2 februarie 2022, Tribunalul a pronunțat hotărârea atacată, respingând toate aceste motive și, prin urmare, acțiunea în anulare în totalitate.

V. Procedura în fața Curții și concluziile părților

32. La 8 aprilie 2022, recurenta a formulat recurs împotriva hotărârii atacate. Aceasta solicită Curții anularea hotărârii atacate și a deciziei în litigiu, și, cu titlu subsidiar, trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului pentru ca acesta să se pronunțe în conformitate cu hotărârea Curții, precum și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată efectuate în prezenta procedură și în fața Tribunalului.

⁷ Procedura administrativă corespunzătoare acestei investigații a fost înregistrată sub referința „Cazul AT.40497 – Prețul polonez al gazelor naturale”.

33. În susținerea recursului formulat, recurenta invocă patru motive, întemeiate, primul, pe încălcarea articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003, al doilea, pe încălcarea principiului solidarității energetice prevăzut la articolul 194 TFUE coroborat cu articolul 9 din acest regulament, al treilea, pe încălcarea articolului 9 alineatul (1) din regulamentul menționat, în măsura în care Tribunalul a interpretat în mod eronat noțiunea de „eroare vădită de apreciere” în cadrul examinării sale privind aprecierea de către Comisie a aspectelor economice și tehnice complexe legate de analiza caracterului adecvat al angajamentelor și, al patrulea, pe încălcarea articolului 9 alineatul (2) din același regulament, care ar fi determinat Tribunalul să considere în mod eronat că Comisia nu săvârșise o eroare vădită de apreciere cu privire la caracterul adecvat al angajamentelor.

34. În ceea ce o privește, Comisia, susținută de Gazprom, solicită respingerea recursului și obligarea recurente la plata cheltuielilor de judecată. La rândul lor, Overgas și Republica Polonă solicită Curții admiterea recursului.

35. La 3 august 2022, Overgas a introdus un recurs incident, solicitând anularea hotărârii atacate și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată. Comisia, susținută de Gazprom, solicită Curții respingerea recursului incident și obligarea Overgas la plata cheltuielilor de judecată aferente acestui recurs. În ceea ce o privește, recurenta solicită Curții admiterea primului motiv al recursului incident și anularea hotărârii atacate.

VI. Analiză

36. Prezenta cauză ridică în principal problema controlului jurisdicțional al deciziilor adoptate de Comisie în materia dreptului concurenței și în special al celor adoptate în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003. Mai precis, examinarea motivelor de recurs și a celor ale recursului incident va determina Curtea să se pronunțe cu privire la trei problematici principale:

- *prima* privește legătura dintre principiul solidarității energetice prevăzut la articolul 194 TFUE și o decizie adoptată în temeiul articolului 9 din acest regulament, pentru a răspunde preocupărilor legate de încălcarea articolului 102 TFUE (B);
- *a doua* se referă la tratamentul procedural al unei CO în cadrul unei proceduri prevăzute la articolul 9 din regulamentul menționat care în principiu nu necesită prezența acesteia (C);
- *a treia* privind intensitatea controlului jurisdicțional al instanței Uniunii în privința deciziilor Comisiei adoptate în temeiul articolului 9 din același regulament⁸ și, pe cale de consecință, modul de interpretare a noțiunii de „eroare vădită de apreciere” (D).

37. Înainte de a proceda la analiza primelor două problematici care fac obiectul prezentelor concluzii specifice⁹, considerăm util să amintim pe scurt cadrul juridic în care se înscrie controlul jurisdicțional al deciziilor adoptate în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 și să formulăm următoarele observații introductive (A).

⁸ Problematika privind intensitatea controlului jurisdicțional al deciziilor adoptate în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003, în lumina principiului proporționalității, nu face obiectul prezentelor concluzii specifice.

⁹ Prezentele concluzii vor genera de asemenea, la punctele 88-97 din acestea, câteva observații cu privire la interpretarea noțiunii de „eroare vădită de apreciere” care a fost dezbătută în ședință și care se află în centrul primului aspect al celui de al treilea motiv de recurs.

A. *Observații introductive*

38. Trebuie amintit, în primul rând, că mecanismul introdus prin articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 este inspirat de considerente de economie de procedură și vizează asigurarea unei aplicări eficiente a normelor de concurență furnizând o soluție mai rapidă pentru preocupările în materie de concurență identificate de Comisie, în loc de a acționa pe calea constatării oficiale a unei încălcări¹⁰. Astfel, spre deosebire de deciziile adoptate în temeiul articolului 7 din acest regulament (care urmărește să pună capăt încălcării constatate), în cadrul procedurii reglementate la articolul 9 din regulamentul menționat, Comisia este scutită de obligația de a constata și de a califica încălcarea, rolul său limitându-se la examinarea și la eventuala acceptare a angajamentelor propuse de întreprinderile în cauză, în lumina preocupărilor în materie de concurență pe care le-a identificat în evaluarea sa preliminară și în raport cu scopurile pe care le urmărește¹¹.

39. Trebuie să se arate, în al doilea rând, că Comisia dispune de o largă marjă de apreciere în cadrul acceptării unor angajamente în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003, în măsura în care este chemată să efectueze o analiză prospectivă care necesită luarea în considerare a numeroși factori economici în vederea evaluării caracterului adecvat al angajamentelor propuse de întreprinderea în cauză¹². Prin urmare, criteriul adecvat, din perspectiva preocupărilor Comisiei, astfel cum sunt exprimate în evaluarea preliminară, este acela dacă *angajamentele sunt suficiente pentru a răspunde în mod adecvat preocupărilor menționate* fără ca Comisia să fie obligată să caute ea însăși soluții mai puțin stricte sau mai moderate decât angajamentele care i-au fost propuse¹³.

40. Trebuie să se precizeze, în al treilea rând, că, în ceea ce privește natura și întinderea controlului jurisdicțional în acest domeniu, dintr-o jurisprudență constantă a Curții reiese că faptul că Comisia dispune de o marjă de apreciere în materie economică în scopul aplicării normelor de concurență și în special a articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 justifică limitarea controlului efectuat de instanța Uniunii cu privire la o decizie a Comisiei în materie de angajamente la absența unei *erori vădite de apreciere*¹⁴. Rezultă că, în cadrul controlului pe care îl exercită cu privire la astfel de situații economice complexe, instanța Uniunii nu poate substitui aprecierea efectuată de Comisie cu aprecierea sa economică, prezentând propria apreciere cu privire la împrejurări economice complexe¹⁵.

41. Totuși, așa cum a arătat în mod repetat Curtea în contextul domeniilor în care sunt necesare aprecieri complexe, precum dreptul concurenței, marja de apreciere de care dispune Comisia nu implică faptul că instanța Uniunii trebuie să se abțină de la a controla interpretarea, efectuată de această instituție, a datelor de natură economică¹⁶. Potrivit principiilor stabilite de jurisprudența Curții, instanța Uniunii trebuie nu numai să verifice printre altele exactitatea materială a

¹⁰ A se vedea Hotărârea din 29 iunie 2010, Comisia/Alrosa (C-441/07 P, denumită în continuare „Hotărârea Alrosa”, EU:C:2010:377, punctul 35).

¹¹ A se vedea Hotărârea Alrosa, punctele 40 și 41.

¹² A se vedea Hotărârea Alrosa, punctul 94.

¹³ A se vedea Hotărârea Alrosa, punctul 61.

¹⁴ A se vedea Hotărârea Alrosa, punctul 42, și prin analogie Hotărârea 13 iulie 2023, Comisia/CK Telecoms UK Investments (C-376/20 P, EU:C:2023:561, punctul 124).

¹⁵ A se vedea Hotărârea Alrosa, punctele 60 și 67, Hotărârea din 11 septembrie 2014, CB/Comisia (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punctul 46), și prin analogie, în domeniul concentrărilor, Hotărârea din 10 iulie 2008, Bertelsmann și Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, punctul 145).

¹⁶ A se vedea în acest sens Hotărârea din 13 iulie 2023, Comisia/CK Telecoms UK Investments (C-376/20 P, EU:C:2023:561, punctul 126), și Hotărârea din 10 iulie 2014, Telefónica și Telefónica de España/Comisia (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punctul 54, precum și jurisprudența citată).

elementelor de probă invocate, fiabilitatea și coerența lor, ci și să controleze dacă aceste elemente constituie ansamblul datelor pertinente care trebuie luate în considerare pentru aprecierea unei situații complexe și dacă sunt de natură să susțină concluziile deduse pe baza lor¹⁷.

42. În consecință, controlul jurisdicțional al deciziilor adoptate de Comisie în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 se bazează pe verificarea de către instanța Uniunii a caracterului suficient al angajamentelor pentru a răspunde în mod adecvat preocupărilor în materie de concurență identificate de Comisie, luând în considerare împrejurările cauzei, și anume gravitatea preocupărilor în materie de concurență, întinderea lor și interesul terților¹⁸.

43. Trebuie să se arate, în al patrulea și ultimul rând, că jurisprudența Curții în acest domeniu este relativ limitată¹⁹ și privește în principal analiza caracterului adecvat și suficient al angajamentelor, în special în raport cu principiul proporționalității²⁰, precum și luarea în considerare și protecția intereselor terților în cadrul acceptării angajamentelor de către Comisie²¹.

B. Cu privire la legătura dintre principiul solidarității energetice prevăzut la articolul 194 TFUE și o decizie adoptată în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 (al treilea aspect al primului motiv și al doilea motiv)

44. Atât prin intermediul celui de al treilea aspect al primului motiv, cât și prin intermediul celui de al doilea motiv, care trebuie analizate împreună, recurenta reproșează Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept în cadrul controlului aprecierii de către Comisie a caracterului adecvat al angajamentelor întrucât a omis să ia în considerare obiectivele urmărite prin articolul 194 TFUE, inclusiv în special principiul solidarității energetice.

45. Potrivit recurente, Tribunalul, asemenea Comisiei, ar fi efectuat o interpretare eronată a articolului 194 TFUE care ar fi contrară interpretării reținute de Curte în Hotărârea din 15 iulie 2021, Germania/Polonia (C-848/19 P, denumită în continuare „Hotărârea Germania/Polonia”, EU:C:2021:598), și care ar priva această dispoziție de orice efect util în ceea ce privește acțiunea întreprinsă de Comisie prin care se urmărește punerea în aplicare atât a obiectivelor dreptului concurenței în sens larg, cât și a celor legate de buna funcționare a pieței energetice a Uniunii.

46. Într-un asemenea context, trebuie să se examineze dacă, procedând astfel, Tribunalul nu ar fi săvârșit o eroare de drept, așa cum sugerează recurenta. Înainte de a lua poziție cu privire la analiza efectuată de Tribunal, apreciem că este util să formulăm câteva observații introductive privind articolul 194 TFUE, precum și interacțiunea acestei dispoziții cu analiza concurențială pe care Comisia este chemată să o efectueze în cadrul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003.

¹⁷ A se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 2014, Telefónica și Telefónica de España/Comisia (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punctul 54), Hotărârea din 6 noiembrie 2012, Otis și alții (C-199/11, EU:C:2012:684, punctul 59), și Hotărârea din 8 decembrie 2011, Chalkor/Comisia (C-386/10 P, EU:C:2011:815, punctul 54).

¹⁸ A se vedea Hotărârea Alrosa, punctele 60-67, și Hotărârea din 9 decembrie 2020, Groupe Canal +/Comisia (C-132/19 P, denumită în continuare „Hotărârea Canal +”, EU:C:2020:1007, punctele 121 și 122).

¹⁹ Până în prezent, numai cinci cauze au fost deduse judecății instanțelor Uniunii, toate în acțiuni formulate de terți împotriva deciziilor adoptate de Comisie. A se vedea în acest sens Hotărârile Alrosa, Canal +, precum și Hotărârea Tribunalului din 6 februarie 2014, CEEES și Asociación de Gestores de Estaciones de Servicio/Comisia (T-342/11, EU:T:2014:60), Hotărârea Tribunalului din 15 septembrie 2016, Morningstar/Comisia (T-76/14, denumită în continuare „Hotărârea Morningstar”, EU:T:2016:481), și Hotărârea Tribunalului din 2 februarie 2022, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo/Comisia (Respingere a plângerii) (T-399/19, EU:T:2022:44).

²⁰ A se vedea în acest sens Hotărârea Alrosa, punctele 60-67.

²¹ A se vedea Hotărârea Canal +, punctele 121 și 122.

1. Cu privire la principiul solidarității energetice și la interacțiunea sa cu dreptul concurenței

47. Trebuie amintit, cu titlu introductiv, că, potrivit articolului 7 TFUE, Uniunea este obligată să asigure coerența între diferitele sale politici și acțiuni, ținând seama de ansamblul obiectivelor Uniunii și respectând principiul de atribuire a competențelor.

48. Trebuie să se arate, în primul rând, în ceea ce privește articolul 194 TFUE, că această dispoziție enumeră la alineatul (1) principalele obiective urmărite de politica energetică a Uniunii, inclusiv cel al solidarității energetice²². În această privință, din Hotărârea Germania/Polonia reiese că principiul solidarității energetice stă la baza și înglobează toate obiectivele enumerate la articolul 194 alineatul (1) literele (a)-(d) TFUE, pe care politica energetică a Uniunii urmărește să le realizeze regrupându-le și dându-le coerență²³ și că actele adoptate de instituțiile Uniunii, inclusiv de Comisie, în cadrul acestei politici trebuie interpretate, iar legalitatea lor trebuie apreciată în lumina principiului solidarității energetice²⁴.

49. În această hotărâre, Curtea a precizat de asemenea, la punctul 69, că acest principiu „trebuie luat în considerare de instituțiile Uniunii, precum și de statele membre, în cadrul instituirii sau al funcționării pieței interne și în special a celei a gazelor naturale, asigurând siguranța aprovizionării cu energie în Uniune, ceea ce presupune nu numai să se facă față unor situații de urgență atunci când acestea se produc, ci și să se adopte măsuri de prevenire a situațiilor de criză. În acest scop, [ar fi] necesar să se evalueze existența unor riscuri pentru interesele energetice ale statelor membre și ale Uniunii și în special pentru siguranța aprovizionării cu energie”.

50. În al doilea rând, dintr-o jurisprudență constantă a Curții reiese că în cadrul aplicării articolelor 101 și 102 TFUE trebuie să fie luate în considerare obiective urmărite de alte dispoziții ale Tratatului FUE, în cazul în care circumstanțele impun acest lucru. Analiza concurențială impune astfel luarea în considerare a contextului și examinarea efectelor în cadrul aprecierii unei restrângeri a concurenței în lumina condițiilor reale de funcționare a pieței, ținând seama de orice element relevant în această privință²⁵.

51. În ceea ce privește, în al treilea rând, procedura care trebuie urmată în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003, nu este exclus ca, în cadrul evaluării sale preliminare și atunci când împrejurările cauzei impun acest lucru, Comisia să fie obligată să țină seama de obiectivele urmărite de alte dispoziții ale Tratatului FUE în special pentru a constata, cu titlu provizoriu, inexistența unei încălcări a normelor de concurență²⁶.

52. În cadrul prezentei cauze, Curtea este chemată să confirme dacă aceasta este situația și în ceea ce privește nu constatarea unui comportament problematic din punctul de vedere al dreptului concurenței, ci examinarea angajamentelor de către Comisie și modul în care trebuie să se țină seama, în cadrul analizei efectuate de Comisie care conduce la acceptarea unor angajamente în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003, de considerații care nu sunt legate de dreptul concurenței, precum în speță principiile și obiectivele urmărite de articolul 194 TFUE.

²² Printre aceste obiective figurează în special cele care urmăresc să asigure siguranța aprovizionării cu energie în Uniune și să promoveze interconectarea rețelelor energetice.

²³ Hotărârea Germania/Polonia, punctele 43 și 47.

²⁴ Hotărârea Germania/Polonia, punctul 44.

²⁵ A se vedea în acest sens Hotărârea din 4 iulie 2023, Meta Platforms și alții (Condiții generale de utilizare a unei rețele sociale) (C-252/21, EU:C:2023:537, punctul 47 și jurisprudența citată), Hotărârea din 21 februarie 1973, Europemballage și Continental Can/Comisia (6/72, EU:C:1973:22, punctul 24), și Concluziile avocatului general Jacobs prezentate în cauza Albany (C-67/96, C-115/97 și C-219/97, EU:C:1999:28, punctul 179).

²⁶ A se vedea în acest sens Hotărârea Canal +, punctele 46-54.

2. *Cu privire la luarea în considerare a articolului 194 TFUE în cadrul unei decizii adoptate în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003*

53. În primul rând, trebuie să se arate că, în ceea ce privește controlul jurisdicțional al angajamentelor, Tribunalul a urmat modelul *clasic* de apreciere care reiese din jurisprudența Curții, astfel cum este descrisă la punctele 40-42 din prezentele concluzii, amintind la punctul 420 din hotărârea atacată că rolul Comisiei (și, *a fortiori*, cel al instanței Uniunii în cadrul examinării unei erori vădite de apreciere) este de a se asigura că angajamentele sunt *suficiente* pentru a răspunde *în mod adecvat* preocupărilor în materie de concurență constatate, luând în considerare împrejurările cauzei, și anume gravitatea acestor preocupări, întinderea lor și interesul terților²⁷.

54. În al doilea rând, deși, la punctul 420 din hotărârea atacată, Tribunalul nu se referă în mod expres la principiul securității energetice în cadrul analizei angajamentelor subscrise de Gazprom, acesta a arătat în mod explicit că angajamentele asumate în urma unei proceduri întemeiate pe articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 „nu pot conduce la un rezultat care ar fi contrar dispozițiilor specifice ale tratatului”²⁸. Rezultă că Tribunalul a reținut astfel, pe de o parte, că puterea discreționară a Comisiei era limitată de obligația de a acționa în conformitate cu dispozițiile Tratatului FUE și cu principiile generale ale dreptului Uniunii și a recunoscut, pe de altă parte, competența Comisiei de a verifica dacă angajamentele ca atare nu încălcau alte dispoziții ale tratatului, inclusiv articolul 194 alineatul (1) TFUE.

55. În al treilea rând, trebuie să se constate că, la punctul 422 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat că în speță în măsura în care Comisia a apreciat că angajamentele subscrise de Gazprom erau suficiente și adecvate având în vedere preocupările în materie de concurență constatate, aceasta „nu era obligată, pentru a ține seama de obiectivele politicii energetice a Uniunii, să investigheze mai multe practici ale Gazprom și nici să solicite angajamente mai constrângătoare din partea acesteia din urmă”. Instanța menționată a concluzionat, așadar, că, în cadrul prezentei cauze, „[e]ventuala luare în considerare a acestor obiective în cadrul aplicării normelor de concurență ale Uniunii nu poate justifica impunerea în sarcina Comisiei a unor astfel de obligații pozitive”.

56. Împărtășim acest punct de vedere.

57. Astfel, împrejurarea că puterea discreționară a Comisiei este limitată de obligația sa de a acționa în conformitate cu dispozițiile tratatelor se traduce în esență printr-o obligație care revine acestei instituții atunci când acționează în cadrul procedurii prevăzute la articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 de a verifica dacă angajamentele pe care intenționează să le accepte și pe care le consideră ca fiind susceptibile să răspundă în mod adecvat preocupărilor în materie de concurență formulate de Comisie nu sunt de natură să aducă atingere altor dispoziții ale Tratatului FUE, inclusiv în speță articolului 194 TFUE.

58. În consecință, Comisia nu ar putea accepta angajamente care ar risca să atragă o încălcare a articolului 194 TFUE și să pună, așadar, în pericol obiectivele urmărite de principiul solidarității energetice sau de siguranța aprovizionării cu energie a Uniunii, în pofida faptului că aceste

²⁷ În această privință, Tribunalul se referă în special la punctele 40 și 41 din Hotărârea Alrosa și la punctul 45 din Hotărârea Morningstar.

²⁸ De altfel, Tribunalul a amintit în prealabil, la punctul 418 din hotărârea atacată, că, „potrivit articolului 7 TFUE, Uniunea asigură coerența între diferitele sale politici și acțiuni, ținând seama de ansamblul obiectivelor Uniunii [...] [, inclusiv de] cele enunțate la articolul 194 alineatul (1) TFUE, și anume, printre altele, obiectivele de asigurare a siguranței aprovizionării cu energie în Uniune și de promovare a interconectării rețelelor energetice”.

angajamente ar putea răspunde preocupărilor în materie de concurență ale Comisiei pe piața relevantă²⁹. Totuși, acest lucru nu înseamnă că Comisia, acționând în calitate de autoritate de reglementare în domeniul concurenței în cadrul procedurii prevăzute de Regulamentul nr. 1/2003, ar deține competența de a impune obligații independente și care le depășesc pe cele menite să răspundă preocupărilor în materie de concurență identificate în cadrul investigației sale (și care ar fi motivate de alte politici decât cele din dreptul concurenței) solicitând în acest temei angajamente mai constrângătoare.

59. Prin urmare, fără a săvârși o eroare de drept, la punctul 422 din hotărârea atacată, Tribunalul a refuzat să asimileze aplicarea principiului solidarității energetice de către Comisie cu impunerea unor obligații pozitive imputabile acesteia din urmă, care depășesc cadrul obiecțiilor ridicate împotriva Gazprom, sau cu impunerea unor obligații mai constrângătoare.

60. Trebuie să se arate în această privință că, admitând atât în cadrul recursului său, cât și în ședință, că principiul solidarității energetice nu ar trebui asimilat cu impunerea unor obligații pozitive care depășesc cadrul competențelor Comisiei în materie de politică în domeniul concurenței, recurenta nu pare să conteste poziția adoptată de Tribunal la punctul 422 din hotărârea atacată. Or, deși recurenta atrage atenția asupra faptului că atât Comisia, cât și Tribunalul ar fi omis să țină seama de principiul solidarității energetice prevăzut la articolul 194 alineatul (1) TFUE, aceasta nu indică în mod clar modul în care decizia în litigiu sau hotărârea atacată nu ar respecta obiectivele specifice ale politicii energetice a Uniunii și nici modul în care angajamentele ar încălca această dispoziție sau ar fi, ca atare, contrare principiului securității energetice. Astfel, această parte se limitează să amintească importanța principiului menționat și să constate că Comisia și Tribunalul erau obligate să îl ia în considerare în cadrul examinării angajamentelor subscrise de Gazprom, fără a fi în măsură să stabilească cadrul analitic și interpretarea exactă pe care Comisia ar fi trebuit să le rețină și modul în care aceasta ar fi putut ajunge la o concluzie diferită de cea la care a ajuns Comisia sau Tribunalul.

61. De asemenea fără a săvârși o eroare de drept, Tribunalul a reținut, la punctele 423 și 424 din hotărârea atacată, că decizia în litigiu și aceste angajamente nu împiedică instituțiile Uniunii sau statele membre să acționeze pe alte căi pentru a răspunde problemelor identificate de recurentă³⁰. Astfel, nimic nu împiedică instituțiile Uniunii sau autoritățile naționale de reglementare, care au de altfel competențe paralele cu cele ale Comisiei în materie de politică energetică și care sunt, prin urmare, prin definiție, mai bine plasate, să intervină pentru a modifica reglementarea din acest sector sau, dacă este cazul, să asigure respectarea reglementărilor specifice în materie de energie³¹.

62. În al patrulea și ultimul rând, în măsura în care recurenta susține că Tribunalul nu a sancționat Comisia pentru că nu a motivat suficient decizia în litigiu cu privire la problema conformității sale cu articolul 194 alineatul (1) TFUE, această critică trebuie de asemenea să fie înlăturată. Astfel, contrar celor susținute de recurentă, faptul că această instituție nu s-a referit în

²⁹ Situația este aceeași în ipoteza inversă, în măsura în care un angajament care ar fi conform cu principiul securității energetice, dar care nu ar răspunde în mod suficient și adecvat preocupărilor în materie de concurență nu ar putea fi în mod evident acceptat de Comisie în cadrul procedurii prevăzute în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003.

³⁰ A se vedea în acest sens și considerentul (13) al Regulamentului nr. 1/2003.

³¹ Trebuie să se arate în această privință că, în temeiul Directivei 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE (JO 2009, L 211, p. 94), autorităților naționale li s-au conferit competențe specifice pentru a promova și a asigura buna funcționare a pieței interne a gazelor naturale. Pe de altă parte, astfel cum a arătat Tribunalul la punctul 424 din hotărârea atacată, Directiva (UE) 2019/692 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 de modificare a Directivei 2009/73 (JO 2019, L 117, p. 1) urmărește printre altele, potrivit considerentului (3) al acesteia, să abordeze obstacolele din calea finalizării pieței interne a gazelor naturale, rezultate din faptul că, înainte de adoptarea sa, normele pieței Uniunii nu se aplicau liniilor de transport al gazelor înspre și dinspre țări terțe.

mod expres la articolul 194 TFUE și la obiectivele urmărite de această dispoziție nu poate fi interpretat ca un refuz sau o neîndeplinire a obligațiilor din partea acesteia din urmă de a lua în considerare domeniul energetic. După cum a arătat în mod întemeiat Tribunalul la punctul 427 din hotărârea atacată, nu se poate aștepta din partea Comisiei să expună în mod sistematic motivele pentru care o decizie este conformă cu toate dispozițiile specifice ale tratatelor care, fără a constitui temeiul juridic al actului în cauză, ar avea eventual o legătură cu contextul factual și juridic al acestui act.

63. Având în vedere ceea ce precedă, propunem respingerea celui de al treilea aspect al primului motiv, precum și a celui de al doilea motiv ca nefondate.

C. Cu privire la tratamentul procedural al unei CO în cadrul procedurii prevăzute la articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003

64. A doua problematică, ce trebuie abordată la cererea Curții în cadrul prezentelor concluzii specifice, privește tratamentul procedural al unei CO în cadrul procedurii prevăzute la articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 având în vedere constatările Tribunalului în această privință, care trebuie amintite pe scurt.

1. Cu privire la abordarea reținută de Tribunal

65. Trebuie amintit, cu titlu introductiv, că, în prezenta cauză, Comisia a deschis inițial o procedură în temeiul articolelor 101 și 102 TFUE, ca urmare a pretensei încălcări a acestui din urmă articol de către Gazprom pe piețele gazelor naturale din Europa Centrală și de Est, ceea ce presupunea trimiterea unei CO³². În speță, notificarea acestei comunicări a determinat Gazprom să propună Comisiei angajamente în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003. De asemenea, trebuie să se arate că angajamentele finale aprobate prin decizia în litigiu nu conțineau nicio referire la obiecțiunile Yamal, Comisia renunțând la acestea din urmă, deși cuprinse inițial în CO, în cursul procedurii pentru motivul că preocupările sale preliminare în materie de concurență nu au fost confirmate³³.

66. În cadrul acțiunii în fața Tribunalului, recurenta, susținută de Republica Polonă, a reproșat Comisiei renunțarea la obiecțiunile Yamal și, în consecință, lipsa unor angajamente referitoare la aceste obiecțiuni³⁴. Respectivul părți apreciau, pe de altă parte, că, contrar abordării urmate de Comisie, aceasta era obligată să justifice lipsa unui angajament (a unor angajamente) care să răspundă obiecțiunilor Yamal.

67. Deși Tribunalul a respins acțiunea recurenteii privind temeinicia renunțării la obiecțiunile inițiale privind gazoductul Yamal și lipsa unui angajament (a unor angajamente) referitoare la aceste obiecțiuni întrucât a apreciat că Comisia nu a săvârșit o eroare vădită de apreciere în această privință, el a considerat, la punctul 83 din hotărârea atacată, că, „în condițiile din speță și în special în lipsa unei evaluări preliminare revizuite, articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 impunea Comisiei, contrar celor susținute de aceasta, să aibă motive care să justifice lipsa unui

³² A se vedea punctele 6-13 din hotărârea atacată.

³³ A se vedea punctul 138 din decizia în litigiu.

³⁴ Această critică este reluată în cadrul celui de al treilea motiv de recurs, în care recurenta, susținută în continuare de Republica Polonă, pretinde că renunțarea la obiecțiunile menționate a condus la existența unei erori vădite de apreciere săvârșite de Comisie și care nu ar fi fost sancționată de Tribunal.

angajament care să răspundă obiecțiilor Yamal”³⁵. Acesta a considerat totuși, la punctul 85 din hotărârea atacată, că ea și-a îndeplinit obligația de motivare întrucât a prezentat, la punctul 138 din decizia în litigiu, motivele pentru care nu a impus un angajament care să răspundă obiecțiilor Yamal.

68. La rândul său, Comisia, deși contestă interpretarea Tribunalului cu privire la aspectul menționat, susține totuși că eroarea săvârșită de acesta din urmă nu ar fi de natură să determine anularea, nici măcar în parte, a hotărârii atacate, întrucât aceasta nu ar afecta decât motivele hotărârii, dispozitivul său fiind întemeiat pe alte considerații juridice. Prin urmare, dacă este cazul, ar fi necesară numai o înlocuire a motivelor în măsura adecvată.

2. Cu privire la normele generale care reglementează tratamentul procedural al unei CO în cadrul Regulamentului nr. 1/2003

69. Trebuie amintit, în primul rând, că o CO reprezintă o etapă formală a investigațiilor desfășurate de Comisie cu privire la presupusele încălcări ale normelor dreptului Uniunii în materie de concurență care precedă adoptarea unei decizii de constatare a existenței unei încălcări a acestor norme. În cadrul procedurii administrative, astfel cum a fost stabilită prin Regulamentul nr. 1/2003, CO constă într-un act cu caracter procedural și pregătitor care delimitează obiectul procedurii administrative inițiate de Comisie prin care aceasta din urmă informează în scris întreprinderea în cauză cu privire la obiecțiunile ridicate împotriva sa³⁶.

70. Ca etapă preliminară a procedurii, trimiterea unei CO nu aduce atingere în niciun mod rezultatului unei investigații desfășurate de Comisie. Prin urmare, este inherent naturii CO să fie provizorie și susceptibilă să facă obiectul unor modificări la momentul evaluării efectuate ulterior de Comisie, pe baza observațiilor care i-au fost prezentate ca răspuns de către părți și a altor constatări de fapt. Rezultă că aprecierile de fapt sau de drept efectuate în CO nu sunt obligatorii pentru Comisie și că este perfect posibil, așadar, ca aceasta să renunțe la anumite obiecțiuni, care, în consecință, prin definiție, nu mai pot face obiectul unei contestații contencioase³⁷.

71. Pe de altă parte, trebuie să se sublinieze că dintr-o jurisprudență constantă a Curții, începând cu Hotărârea IBM/Comisia³⁸, reiese că o CO nu poate fi considerată, prin natura sa și prin efectele sale juridice, o decizie în sensul articolului 263 TFUE susceptibilă de a fi atacată cu acțiune în anulare³⁹. Astfel, din această jurisprudență reiese că nu constituie acte sau decizii care pot face obiectul unei acțiuni în anulare decât măsurile care stabilesc definitiv poziția instituției la sfârșitul procedurii în cauză, cu excluderea măsurilor intermediare al căror obiectiv este de a pregăti decizia finală, măsurile finale fiind singurele care pot produce efecte juridice obligatorii de natură să afecteze interesele întreprinderilor vizate de această investigație⁴⁰.

³⁵ Pe de altă parte, Tribunalul a statuat că această eroare „ține de dispozitivul deciziei menționate, dat fiind că, chiar dacă aceste obiecțiuni nu sunt vizate la articolul 1, care conferă caracter obligatoriu angajamentelor finale, ele sunt acoperite la articolul 2, care concluzionează că nu mai există motive pentru o acțiune în cazul AT.39816”.

³⁶ A se vedea Comunicarea Comisiei privind cele mai bune practici de desfășurare a procedurilor inițiate în aplicarea articolelor 101 și 102 TFUE (JO 2011, C 308, p. 6, denumite în continuare „cele mai bune practici”), în special punctul 81.

³⁷ A se vedea Hotărârea din 10 iulie 2008, Bertelsmann și Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, punctul 63), și Hotărârea din 28 ianuarie 2021, Qualcomm și Qualcomm Europe/Comisia (C-466/19 P, EU:C:2021:76, punctul 66).

³⁸ Hotărârea din 11 noiembrie 1981, IBM/Comisia (60/81, EU:C:1981:264).

³⁹ A se vedea Hotărârea din 11 noiembrie 1981, IBM/Comisia (60/81, EU:C:1981:264, punctele 10-12).

⁴⁰ A se vedea în acest sens Hotărârea din 11 noiembrie 1981, IBM/Comisia (60/81, EU:C:1981:264, punctul 10).

72. În ceea ce privește, în al doilea rând, drepturile respective ale părților implicate în procedura administrativă desfășurată de Comisie în cadrul aplicării articolului 102 TFUE, trebuie să se arate că, deși Comisia este obligată să respecte drepturile terților, această procedură privește în principal întreprinderea împotriva căreia a fost desfășurată investigația, aceasta fiind, de altfel, unicul destinatar al CO [și, ulterior, al deciziei finale]. CO constituie, prin urmare, o garanție procedurală fundamentală care are ca obiectiv informarea acestei părți cu privire la obiecțiunile care îi sunt reproșate pentru a-i permite să își exercite dreptul la apărare⁴¹.

73. Astfel, deși se impune trimiterea unei CO suplimentare atunci când Comisia intenționează să rețină noi obiecțiuni, care nu erau vizate de CO inițială, pentru a garanta și a proteja dreptul la apărare al întreprinderii în cauză, acordându-i posibilitatea de a răspunde formal la noile elemente probatorii invocate⁴², nu există nicio obligație de acest fel în ipoteza inversă în care Comisia intenționează să renunțe la una sau mai multe obiecțiuni⁴³. Pe de altă parte, nu este necesar ca Comisia să motiveze în decizia sa finală renunțarea la anumite obiecțiuni reținute în CO inițială⁴⁴.

3. Cu privire la tratamentul procedural al unei CO în cadrul procedurii prevăzute la articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003

74. În ceea ce privește procedura privind angajamentele, articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 prevede că angajamentele propuse de părți trebuie să fie de natură să răspundă preocupărilor care figurează în *evaluarea preliminară* efectuată de Comisie.

75. În speță, Tribunalul a constatat, la punctul 79 din hotărârea atacată, că, în prezenta cauză, CO a îndeplinit cerințele unei evaluări preliminare⁴⁵ și a considerat, la punctul 83 din această hotărâre, că, în lipsa unei evaluări preliminare revizuite care să confirme renunțarea la obiecțiunile Yamal, articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 impunea Comisiei să motiveze lipsa unor angajamente referitoare la aceste obiecțiuni⁴⁶.

76. Deși articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 stabilește astfel o legătură între *angajamente* și *evaluarea preliminară* efectuată de Comisie, în măsura în care se presupune că acestea răspund preocupărilor care figurează în această evaluare, nu este mai puțin adevărat că abordarea

⁴¹ Trebuie arătat în această privință că, atunci când a definit dreptul de a fi audiat, legiuitorul Uniunii a introdus în mod deliberat, la articolul 27 din Regulamentul nr. 1/2003, precum și la articolele 10 și 15 din Regulamentul nr. 773/2004, o ierarhie între diferitele persoane care pot fi implicate într-o formă sau alta într-o procedură de aplicare a dreptului concurenței. Drepturile părților din procedura administrativă (denumite de asemenea „părți în cauză”) sunt mai extinse decât drepturile terților, care, deși au un interes în soluționarea procedurii, nu vor fi ei înșiși destinatarii deciziei care va fi adoptată de Comisie. A se vedea în acest sens Concluziile avocatei generale Kokott prezentate în cauza Comisia/Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2009:555, punctul 173).

⁴² Situația este aceeași în principiu și atunci când Comisia intenționează să modifice în mod semnificativ elementele de probă ale încălcărilor contestate. A se vedea în acest sens cele mai bune practici, punctele 109 și 110.

⁴³ Astfel, o asemenea obligație nu decurge nici din Regulamentul nr. 1/2003, nici din cele mai bune practici și cu atât mai puțin din jurisprudența Curții în materie.

⁴⁴ A se vedea Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, EU:C:2004:6, punctele 192 și 193), și Hotărârea din 28 ianuarie 2021, Qualcomm și Qualcomm Europe/Comisia (C-466/19 P, EU:C:2021:76, punctul 66).

⁴⁵ Trebuie să se menționeze în această privință că, deși articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 nu precizează cerințele de formă și de fond pe care trebuie să le îndeplinească *evaluarea preliminară*, din cuprinsul punctului 121 din cele mai bune practici reiese că acest document trebuie să rezume principalele fapte ale cazului și să identifice preocupările în materie de concurență care ar justifica luarea unei decizii prin care se solicită încetarea încălcării. Pe de altă parte, punctul 123 din cele mai bune practici precizează că, în anumite cazuri, CO poate îndeplini cerințele unei evaluări preliminare întrucât conține un rezumat al principalelor fapte, precum și o evaluare a preocupărilor în materie de concurență identificate.

⁴⁶ Aceasta în pofida faptului că Tribunalul a amintit, la punctele 81 și 82 din hotărârea atacată, că CO este un document provizoriu și pregătit, precum și consecințele care decurg din aceasta în raport cu jurisprudența referitoare la dreptul de a fi ascultat sau cu obligația de motivare.

recomandată de Tribunal pare dificil de conciliat atât cu textul Regulamentului nr. 1/2003⁴⁷, cât și cu jurisprudența Curții referitoare la dreptul de a fi ascultat amintită la punctul 73 din prezentele concluzii.

77. A impune Comisiei o obligație care să conștie în a adresa destinatarului deciziei privind angajamentele, între notificarea CO și adoptarea deciziei finale, un document suplimentar ar dovedi, așa cum susține Comisia, un exces de formalism dacă acest document s-ar limita să precizeze că Comisia a renunțat la vreo obiecțiune. Pe lângă faptul că o astfel de inițiativă nu ar fi necesară pentru a garanta drepturile procedurale ale întreprinderii în cauză, ea nu ar prezenta niciun interes pentru aceasta⁴⁸. O altă interpretare a articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 ar repune de asemenea în discuție calificarea CO drept document pregătitor, în condițiile în care aceasta este, prin natura sa, provizorie și ar risca să determine caducitatea, în anumite împrejurări, a procedurii privind angajamentele, după cum Tribunalul însuși recunoaște la punctele 81 și 82 din hotărârea atacată⁴⁹.

78. Pe de altă parte, din jurisprudența Curții referitoare la dreptul de a fi ascultat, amintită la punctele 72 și 73 din prezentele concluzii, reiese că nu este necesară o motivare suplimentară privind motivele pentru care, în definitiv, Comisia nu ar menține în decizia finală o parte dintre obiecțiunile exprimate anterior în CO. Astfel, obligația de motivare care revine Comisiei în ceea ce privește deciziile adoptate în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 impune acestei instituții numai să prezinte în mod clar și neechivoc elementele de fapt și considerațiile juridice care au determinat-o să constate că angajamentele erau suficiente pentru a răspunde preocupărilor în materie de concurență reținute la sfârșitul procedurii administrative încheiate prin adoptarea deciziei sale finale, fără ca această instituție să fie obligată să explice eventualele diferențe în raport cu aprecierile provizorii pe care le-a formulat în CO⁵⁰.

79. Trebuie să se arate de asemenea că lipsa atât a unei evaluări preliminare revizuite, cât și a motivării Comisiei privind renunțarea la obiecțiunile Yamal și lipsa unor angajamente referitoare la acestea din urmă nu ar fi, pe de altă parte, de natură să afecteze drepturile procedurale ale terților⁵¹.

80. Trebuie să se sublinieze în această privință că, în cadrul procedurii administrative care a condus la adoptarea deciziei în litigiu, numai Gazprom poate fi calificată drept „parte în cauză” în sensul Regulamentului nr. 1/2003, toate celelalte, inclusiv recurenta, dispunând numai de drepturile procedurale mai restrânse ale unui „terț interesat”⁵². Astfel, după cum a amintit Tribunalul la punctul 78 din hotărârea atacată, unicul destinatar al *evaluării preliminare* evocate în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 (indiferent dacă ia forma unei CO sau a unui alt document) este întreprinderea vizată de investigația Comisiei, această evaluare constituind

⁴⁷ Astfel, nicio dispoziție din Regulamentul nr. 1/2003 nu prevede revizuirea *evaluării preliminare* efectuate de Comisie atunci când aceasta decide să renunțe la o obiecțiune; de altfel, însăși expresia „evaluare preliminară revizuită” nu figurează în acest regulament și nici în Regulamentul nr. 773/2004.

⁴⁸ Astfel, această societate nu ar avea niciun interes să conteste un asemenea demers.

⁴⁹ Tribunalul arată în mod întemeiat, la punctul 81 din hotărârea atacată, că cerințele legate de respectarea principiului proporționalității nu pot implica faptul că toate preocupările în materie de concurență expuse într-o evaluare preliminară, inclusiv atunci când o asemenea evaluare ia forma unei CO, trebuie în mod necesar să obțină un răspuns în angajamentele propuse de întreprinderile în cauză.

⁵⁰ A se vedea în acest sens Hotărârea Morningstar, punctele 100 și 101, precum și Hotărârea din 28 ianuarie 2021, Qualcomm și Qualcomm Europe/Comisia (C-466/19 P, EU:C:2021:76, punctul 66), în ceea ce privește, mai precis, obligația de motivare în cadrul procedurii prevăzute la articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003.

⁵¹ Trebuie să se sublinieze în această privință că abordarea recomandată la punctul 83 din hotărârea atacată nu pare să fie motivată de considerații legate de protecția drepturilor terților.

⁵² A se vedea Hotărârea Alrosa, punctul 91, și Concluziile avocatei generale Kokott prezentate în cauza Comisia/Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2009:555, punctele 172-175).

punctul de plecare de la care ea va putea aprecia oportunitatea de a propune angajamente adecvate care să răspundă preocupărilor în materie de concurență exprimate de Comisie sau va putea defini mai bine aceste angajamente⁵³. Pe de altă parte, după cum a arătat în mod întemeiat Tribunalul la punctul 137 din hotărârea atacată, nicio dispoziție din Regulamentele nr. 1/2003 sau nr. 773/2004 nu impune Comisiei să informeze în mod oficial terții interesați atunci când renunță, în cursul procedurii, la anumite obiecțiuni în privința unei întreprinderi în cauză.

81. Trebuie să se constate de asemenea că, în ceea ce privește procedura administrativă care a condus la adoptarea deciziei în litigiu, Comisia a comunicat o versiune neconfidențială a CO recurentei care, pe de altă parte, a fost ascultată în calitate de parte interesată în cadrul testului de piață prevăzut la articolul 27 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003, acest test fiind o condiție prealabilă pentru ca Comisia să poată conferi caracter obligatoriu angajamentelor printr-o decizie⁵⁴. În plus, recurenta a contestat decizia în litigiu în temeiul articolului 263 TFUE, inclusiv în ceea ce privește renunțarea la obiecțiunile Yamal și lipsa unor angajamente referitoare la acestea⁵⁵.

82. Împrejurarea că CO a îndeplinit în prezenta cauză cerințele unei *evaluări preliminare* în sensul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 nu poate repune în discuție constatările precedente. Într-adevăr, nicio dispoziție din regulamentul respectiv și nici, de altfel, interpretarea acestuia efectuată de Curte nu justifică tratarea în mod diferit a unei CO după cum aceasta servește drept fundament unei decizii adoptate în temeiul articolului 7 sau al articolului 9 din regulamentul menționat⁵⁶.

83. În pofida acestor considerații, nimic nu împiedică Comisia, în cazul în care consideră necesar, având în vedere împrejurările specifice ale unei cauze, să expună motivele pentru care ar fi decis să renunțe la o obiecțiune și să motiveze lipsa unor angajamente referitoare la obiecțiunea respectivă, așa cum a procedat la punctele 184 și 185 din decizia în litigiu. Deși o astfel de obligație nu reiese în mod explicit din Regulamentele nr. 1/2003 sau nr. 773/2004 și nici din jurisprudența Curții în materie, nu este mai puțin adevărat că principiul bunei administrări, după cum a arătat Comisia în ședință, ar putea justifica o asemenea abordare având în vedere particularitățile fiecărei cauze⁵⁷.

84. Ținând seama de considerațiile care precedă, trebuie să se constate că abordarea preconizată de Tribunal la punctul 83 din hotărârea atacată, potrivit căreia Comisia ar fi obligată să modifice conținutul CO care îndeplinește cerințele unei evaluări preliminare înainte de adoptarea deciziei finale (inclusiv în ipoteza renunțării la oi obiecțiuni) sau, dacă este cazul, să motiveze renunțarea la anumite obiecțiuni care nu ar fi reluate în aceasta din urmă, este eronată.

⁵³ A se vedea punctul 122 din cele mai bune practici.

⁵⁴ Trebuie să se arate în această privință că, în comunicatul de presă care însoțește notificarea privind testul de piață care a fost publicată de Comisie în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* în conformitate cu articolul 27 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003, Comisia a comunicat intenția sa de a nu reține obiecțiunile Yamal ținând seama de elementele investigației care i-au parvenit ulterior trimiterii CO.

⁵⁵ Astfel cum s-a precizat la punctul 27 din prezentele concluzii, în paralel cu procedura administrativă inițiată de Comisie și care a condus la adoptarea deciziei în litigiu, recurenta a utilizat de asemenea posibilitatea pe care i-o conferă articolul 5 din Regulamentul nr. 773/2004 de a depune o plângere privind printre altele afirmații referitoare la abuzuri ale Gazprom legate de tronsonul polonez al gazoductului Yamal.

⁵⁶ Astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 69-73 din prezentele concluzii, Comisia nu este obligată, în cadrul unei proceduri desfășurate în temeiul articolului 7 din Regulamentul nr. 1/2003, să justifice diferențele existente între CO și decizia de constatare a încălcării care încheie procedura administrativă și în special să motiveze renunțarea la anumite obiecțiuni reținute inițial în CO, dar care nu ar fi reluate în aceasta din urmă.

⁵⁷ Comisia a susținut în ședință că, întrucât părțile interesate au interpelat-o cu privire la lipsa unui angajament privind gazoductul Yamal, ea ar fi inclus, în conformitate cu principiile bunei administrări și transparenței, motivele pentru care preocupările sale preliminare nu au fost confirmate.

85. Trebuie amintit în această privință că, dacă motivele unei decizii a Tribunalului conțin o încălcare a dreptului Uniunii, însă dispozitivul acesteia apare ca fiind întemeiat pentru alte motive de drept, o asemenea încălcare nu este de natură să determine anularea acestei decizii și este necesar, atunci când sunt îndeplinite anumite condiții, să se procedeze la o substituie de motive⁵⁸. În acest sens, trebuie să se arate că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, o cerere de înlocuire a unor motive este admisibilă atunci când aceasta constituie o apărare împotriva unui motiv invocat de reclamant⁵⁹. Or, în speță, în cadrul celui de al treilea motiv de recurs, recurenta susține că renunțarea la obiecțiunile Yamal a condus la existența unei erori vădite de apreciere săvârșite de Comisie care nu ar fi fost sancționată de Tribunal, astfel încât există o legătură suficientă între acest motiv și cererea de înlocuire a unor motive formulată de Comisie care trebuie admisă în prezenta cauză.

86. În sfârșit, trebuie să se arate că controlul jurisdicțional prin care se urmărește să se aprecieze dacă Comisia a admis în mod întemeiat că angajamentele corespundeau preocupărilor pe care le-a exprimat trebuie să țină seama de preocupările pe care Comisia le are în continuare la momentul adoptării deciziei care pune capăt procedurii, iar nu de preocupările la care aceasta a putut renunța după ce a ascultat întreprinderea în cauză și a luat cunoștință de poziția sa în această privință⁶⁰. În consecință, contrar celor susținute de recurentă, preocupările în materie de concurență precum cele prezentate în CO nu pot fi reținute drept criteriu de examinare a legalității unei decizii a Comisiei (inclusiv o decizie în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003). După cum s-a explicat la punctele 69-73 din prezentele concluzii, o altă interpretare care constă în a considera că Comisia este ținută de preocupările sale preliminare, așa cum au fost exprimate în CO, ar fi contrară dreptului destinatarului de a fi ascultat și în special funcției înseși a articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003.

87. Prin urmare, este necesar să se respingă o mare parte din argumentația pe care recurenta o dezvoltă în susținerea primelor două aspecte ale primului motiv, precum și a celui de al treilea motiv de recurs, care se întemeiază pe premisa eronată potrivit căreia caracterul adecvat al angajamentelor propuse de Gazprom ar trebui apreciat în lumina preocupărilor în materie de concurență identificate de Comisie în CO.

D. Cu privire la controlul de către Tribunal al existenței unei erori vădite de apreciere (primul aspect al celui de al treilea motiv)

88. Prin intermediul primului aspect al celui de al treilea motiv, recurenta susține că lipsa unei analize globale a caracterului adecvat al angajamentelor din partea Tribunalului ar determina o interpretare eronată a noțiunii de „eroare vădită de apreciere”. În opinia sa, Tribunalul ar fi omis să efectueze o examinare globală, pe de o parte, a tuturor împrejurărilor cauzei și în special a diferitelor angajamente și critici formulate împotriva lor, independent de analiza individuală a fiecăruia dintre ele, și, pe de altă parte, a efectului cumulativ al tuturor neregulilor (sau al erorilor care nu sunt vădite) pe care Tribunalul însuși le-a identificat în cadrul controlului său jurisdicțional privind caracterul adecvat al angajamentelor.

⁵⁸ A se vedea Hotărârea din 18 ianuarie 2024, Jenkinson/Consiliul și alții (C-46/22 P, EU:C:2024:50, punctul 264 și jurisprudența citată).

⁵⁹ A se vedea în acest sens Hotărârea din 27 martie 2019, Canadian Solar Emea și alții/Consiliul (C-236/17 P, EU:C:2019:258, punctul 159), și Hotărârea din 9 noiembrie 2017, TV2/Danmark/Comisia (C-649/15 P, EU:C:2017:835, punctul 61).

⁶⁰ Pe scurt, actul atacat este într-adevăr decizia adoptată în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, iar nu CO.

89. În primul rând, trebuie amintit că revine recurenteii, care solicită anularea unei decizii adoptate de Comisie în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003, sarcina de a demonstra că aceasta a săvârșit o eroare vădită de apreciere⁶¹. Or, deși recurenta se limitează să afirme în mod abstract că o analiză globală ar conduce la un rezultat diferit de cel la care a ajuns Tribunalul, nu este mai puțin adevărat că partea menționată nu face dovada acestui lucru, dar mai ales că ea nu demonstrează existența unei erori vădite de apreciere din partea Tribunalului⁶².

90. În al doilea rând, trebuie să se arate că, contrar celor susținute de recurentă, nu reiese nici din decizia în litigiu, nici din hotărârea atacată că Comisia sau Tribunalul ar fi renunțat să efectueze o analiză globală a angajamentelor subscrise de Gazprom.

91. În ceea ce privește Comisia, trebuie să se observe mai întâi că abordarea globală pe care aceasta a adoptat-o în cadrul examinării angajamentelor este atestată de considerentele (160)-(164) ale deciziei în litigiu. În această privință, trebuie să se precizeze, în continuare, că alegerea acestei instituții de a prezenta în mod detaliat proporționalitatea fiecărui angajament în raport cu preocupările pe care le-a reținut aceasta din urmă nu poate repune în discuție abordarea sa globală. Astfel, ținând seama de diversele practici anticoncurențiale constatate de Comisie și de natura complexă și tehnică a piețelor relevante, nu se poate reproșa Comisiei că a încercat să remedieze strategia anticoncurențială a Gazprom procedând în mod gradual, prin intermediul unor măsuri care să remedieze în mod specific fiecare dintre aceste practici, pentru a dezamorsa strategia menționată⁶³. Aceasta nu înseamnă că, procedând astfel, Comisia ar fi renunțat la o analiză globală.

92. Situația este aceeași în ceea ce privește Tribunalul, în măsura în care din cuprinsul punctelor 195-202 și, respectiv, 310-319 din hotărârea atacată reiese că Tribunalul a efectuat o apreciere globală atât a angajamentelor tarifare, cât și a celor referitoare la restricțiile teritoriale. În ceea ce privește, mai precis, angajamentele referitoare la punctele de livrare (care fac parte din angajamentele privind restricțiile teritoriale), este necesar să se constate că, după ce a înlăturat, la punctele 322-397 din hotărârea atacată, criticile invocate de recurentă, de Overgas, de Republica Lituania și de Republica Polonă în ceea ce privește eficacitatea și proporționalitatea lor, Tribunalul a statuat, la punctul 398 din hotărârea atacată, că, chiar *luate în considerare împreună*, aceste critici nu ar conduce la concluzia că există o eroare vădită.

93. Contrar criticilor formulate de recurentă, care susține că Tribunalul ar fi considerat în mod eronat că rezultatul unei analize globale nu poate fi diferit de cel care rezultă din analiza fiecăreia dintre criticile luate în considerare în mod individual, abordarea Tribunalului nu conține nicio eroare de drept.

94. Astfel, în măsura în care, în urma unei aprecieri individuale și detaliate a fiecăreia dintre criticile formulate de părți, Tribunalul nu constată nicio eroare în aprecierea Comisiei și confirmă caracterul adecvat al angajamentelor în raport cu preocupările în materie de concurență reținute de aceasta, o apreciere globală a angajamentelor respective nu poate conduce la un rezultat diferit de cel care provine din analiza lor individuală și cu atât mai puțin la constatarea unei erori vădite. Rezultă că o eroare vădită de apreciere nu ar putea exista din punct de vedere conceptual decât dacă Tribunalul ar fi constatat caracterul inadecvat al cel puțin unuia

⁶¹ A se vedea Hotărârea din 28 ianuarie 2021, Qualcomm și Qualcomm Europe/Comisia (C-466/19 P, EU:C:2021:76, punctul 107).

⁶² Ar părea, într-adevăr, că, sub acoperirea existenței unei erori vădite de apreciere anumite argumente invocate de recurentă urmăresc în realitate o reexaminare a considerațiilor de fapt.

⁶³ A se vedea în acest sens punctul 309 din hotărârea atacată.

dintre angajamentele acceptate de Comisie susceptibil să repună în discuție și alte angajamente dacă s-ar fi demonstrat că acestea prezentau o legătură între ele. Or, nu aceasta este situația în speță.

95. În al treilea rând, trebuie respins argumentul recurenței potrivit căruia, întrucât a făcut abstracție de efectul cumulativ al tuturor erorilor pe care Tribunalul le-ar fi identificat în cadrul aprecierii angajamentelor, acesta a săvârșit o eroare de drept în cadrul interpretării noțiunii de „eroare vădită de apreciere”.

96. Este necesar să se arate în această privință că, în cadrul analizei sale privind caracterul adecvat al angajamentelor privind punctele de livrare, Tribunalul a constatat într-adevăr anumite nereguli care afectează evaluarea acestor angajamente de către Comisie, fără a considera însă că aceste împrejurări ar fi de natură să aibă vreo incidență asupra efectivității angajamentelor menționate. Trebuie să se constate că considerațiile critice în privința aprecierii Comisiei care figurează în special la punctele 295, 358 și 362 din decizia în litigiu privesc mai degrabă abordarea metodologică reținută de Comisie în cadrul analizei sale decât insuficiența angajamentelor.

97. Trebuie amintit de asemenea că, astfel cum indică denumirea sa, o eroare vădită de apreciere nu implică existența oricărei nereguli sau omisiuni din partea Comisiei, ci a unei erori care ar fi de natură să atingă un anumit nivel de gravitate susceptibil să repună în discuție temeinicia analizei pe care aceasta a efectuat-o și, prin urmare, însăși legalitatea unei decizii pe care a adoptat-o. În consecință, controlul privind eroarea vădită de apreciere nu urmărește ca analiza Comisiei să fie lipsită de orice neregularitate, o anumită marjă de apreciere fiindu-i permisă acesteia, cu condiția ca nivelul unei erori vădite să nu fie depășit⁶⁴.

98. În orice caz, în măsura în care Tribunalul a constatat că aceste neregularități nu repuneau în discuție caracterul adecvat al angajamentelor sau legalitatea deciziei în litigiu, nu i se poate reproșa că nu a reținut existența unei erori vădite de apreciere. Prin urmare, contrar celor susținute de Orlen și de Overgas, nu există niciun element care să permită să se constate că un cumul de erori minore ar fi determinat (luate în considerare) împreună o eroare vădită de apreciere.

99. Având în vedere cele ce precedă, considerăm că Tribunalul a constatat în mod întemeiat lipsa unei erori vădite în această privință.

VII. Concluzie

100. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să respingă ca nefondate al treilea aspect al primului motiv, al doilea motiv și primul aspect al celui de al treilea motiv de recurs.

⁶⁴ A se vedea în acest sens Concluziile avocatului general Poiares Maduro prezentate în cauza Arcelor Atlantique et Lorraine și alții (C-127/07, EU:C:2008:292, punctul 37).